

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هشتمین خورشید ولایت

«حضرت علی ابن موسی الرضا»

ثامن الاثمه

«خورشید خراسان»

«۱۴۸ - ۲۰۳»

(هجری قمری)

سید موسی حسینی

انتشارات دانش زنجان

سرشناسه

: حسینی، سید موسی، ۱۳۳۳-

عنوان و نام پدیدآور

: هشتمین خورشید ولایت "حضرت علی بن موسی الرضا" ثامن
الائمه "خورشید خراسان" ۲۰۳-۱۴۸ (هجری قمری) /

سید موسی حسینی

مشخصات نشر

: زنجان: دانش زنجان، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری

: ۱۴۴ ص: مصور.

شابک

: ۶۰۰۰۰ ریال: ۹-۵۱-۵۹۳۴-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی

: فیا

یادداشت

: کتابنامه.

موضوع

: علی بن موسی (ع)، امام هشتم، ۱۵۳-۲۰۳ ق. - - سرگذشتنامه

رده‌بندی دیویی

: ۲۹۷/۹۵۷

رده‌بندی کنگره

: ۱۳۹۳ ۵۵ ۴۴۵ ح/ ۴۷ BP

شماره کتابشناسی ملی

: ۲۴۱۸۷۷۶

خورشید خراسان

سید موسی حسینی

ناشر: انتشارات دانش زنجان

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

* امور فنی: نشر دانش

چاپ اول، زمستان ۹۳

* شابک: ۹-۵۱-۵۹۳۴-۶۰۰-۹۷۸

طراحی جلد: آزاده خسروناج

* قیمت: ۶۰۰۰ تومان

مرکز پخش

زنجان: خیابان سعدی وسط، جنب بانک ملی شعبه سعدی، شماره ۲۹۵ و ۲۹۷، مرکز کتاب زنجان،

تلفن: ۰۲۴-۳۳۳۳۱۷۹۴-۵

فهرست

صفحه

عنوان

۱- مقدمه.....	۱
۲- سورة نور و ائمه اطهار.....	۱۱
۳- پدر آن بزرگوار.....	۱۳
۴- مادر آن بزرگوار.....	۱۶
۵- ازدواج امام موسی کاظم (ع) با بانو تکم.....	۱۸
۶- اختلاف مورخین در سال تولد امام رضا (ع).....	۱۹
۷- تولد امام رضا (ع).....	۲۲
۸- القاب امام رضا (ع).....	۲۳
۹- کنیه امام رضا (ع).....	۲۵
۱۰- دوران کودکی امام رضا (ع).....	۲۶
۱۱- سایر فرزندان امام موسی کاظم (ع) و نجمه خاتون.....	۲۷
۱۲- مشکلات زندگی امام کاظم (ع) و نجمه خاتون.....	۲۹
۱۳- آغاز امامت علی بن موسی الرضا (ع) و خلقای معاصر آن حضرت.....	۳۱
۱۴- امام رضا (ع) در عصر هارون.....	۳۲
۱۵- امام رضا (ع) خلافت امین و مأمون.....	۳۵
۱۶- امام هشتم در عصر خلافت مأمون.....	۳۷
۱۷- دعوت مأمون از امام و رفتن حضرت از مدینه به خراسان.....	۳۸
۱۸- حرکت امام رضا از مدینه به خراسان.....	۴۱

۱۹	حدیث سلسله الذهب.....	۴۲
۲۰	ورود امام رضا به مرو و پیشنهاد خلافت به امام.....	۴۴
۲۱	مدیحه‌ای در شأن امام.....	۴۶
۲۲	دلایل امام (ع) برای قبول ولایت عهدی مأمون.....	۴۸
۲۳	اهداف مأمون در پیشنهاد خلافت به امام رضا (ع).....	۵۰
۲۴	مناظرات امام رضا (ع) و مهم‌ترین مناظرات امام.....	۵۳
۲۵	مناظره امام با رأس الجالوت.....	۵۷
۲۶	مناظره امام با هریرز اکبر.....	۶۴
۲۷	مناظره امام با سلیمان مروزی.....	۶۶
۲۸	گزیده‌ای از مناظره امام با ابوقره.....	۷۴
۲۹	گزیده‌ای از سؤالات مأمون از امام رضا (ع).....	۷۹
۳۰	دعبل خزاعی و اشعار او در مورد امام رضا (ع).....	۹۰
۳۱	دربان امام رضا (ع) (معروف کرخی).....	۹۳
۳۲	شهادت امام رضا (ع).....	۹۵
۳۳	آشنائی با تاریخ شهر مشهد.....	۱۰۵
۳۴	ثواب زیارت حضرت ابوالحسن الرضا (ع).....	۱۰۷
۳۵	از فرمایشات گهربار امام رضا (ع).....	۱۱۰
۳۶	صلوات خاصه حضرت امام رضا (ع).....	۱۱۸
۳۷	ماجرای باغ فدک - اقدام مأمون پس از شهادت امام رضا (ع).....	۱۱۹
۳۸	در مدح بارگاه ملکوتی ثامن الائمه.....	۱۲۶
۳۹	ضمانت (بخش تصاویر بارگاه ملکوتی).....	۱۲۷
۴۰	کتابنامه.....	۱۳۹

مقدمه:

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله على جميع نعمه وآلائه، و صلواته الدائمة على خير المخلوقين محمد و آله
قسمت عمدهای جنایات تاریخ- پیرامون خاندان عصمت و طهارت است.
همواره پدید آورندگان صفحات تاریخ. جز عدهای اندک- پیروان زر و زور و
تزویر و حقوق بگیران دستگاههای حاکمه بودند، از این رهگذر شرح زندگی،
لشگرکشی و کشورگشاییهای ستمگران را با شرح و بسط و توجیهات لازم، در
صفحات زرین تاریخ با آب طلا نوشته، شرح زندگانی اسوههای بشریت و گلهای
سرسبد جهان آفرینش را در بوته‌ی فراموشی قرار داده‌اند.

در مدت کمتر از دو قرن که از فرمانروایی «نابلیئون بناپارت» (۱۷۶۹-۱۸۲۱ م)
می‌گذرد بیش از یکصد هزار کتاب در مورد شرح زندگانی او نگارش یافته، در
حالی که تعداد کتابهای تدوین شده پیرامون آخرین سفیر الهی حضرت رسول
اکرم (ص) در مدت افزون بر چهارده قرن، به دوازده هزار نرسیده است.
آخرین آمار تدوین شده:

پیرامون رسول اکرم (ص) ۱۱۴۲۷ عنوان (رفاعی، عبدالجبار، معجم عن الرسول و اهل بیت، ج ۴ ص ۵۱۳)

پیرامون امیر مؤمنان (ع) ۴۹۵۱ عنوان (همان مدرک ج ۶ ص ۵۲۹)

پیرامون فاطمه زهرا (س) ۲۰۲۲ عنوان (انصاری، اسماعیل، فاطمه در آئینه کتاب ج ۴، ص ۷۳۰)
 پیرامون حضرت بقیة الله الاعظم (عج) ۲۰۶۶ عنوان (مهدی پور، علی اکبر، کتابت حضرت مهدی ج ۲ ص ۷۹۷)

شرح زندگانی، تاریخ ولادت و تاریخ درگذشت هیچ یک از مادران دوازده امام جز حضرت فاطمه (س) در تاریخ ثبت نشده است.

تنها ولادت حضرت فاطمه (س) در تاریخ ثبت شده آن هم با ده سال اختلاف محدثان شیعه مانند کلینی آن را ۵ سال بعد از بعثت و مورخان عامه مانند ابن سعد در طبقات آنرا ۵ سال قبل از بعثت و در تاریخ شهادت حضرت فاطمه (س) نیز بیش از ده قول است.

تنها تاریخ روشن و آشکاری که به صورت شفاف و لحظه به لحظه از زندگانی پیشوایان امام معصوم (ع) در تاریخ به ثبت رسیده، حوادث روز عاشورا است آن هم به جهت وجود دهها گزارشگر بود که به فرمان یزید ملعون برای ثبت وقایع اتفاقیه در سرزمین کربلا حضور داشتند و گرنه شرح آن همه رشادتها، ایثارها، رجز خوانیها و مبارزه طلبیهای یاران امام حسین (ع) نیز در زوایای تاریخ نهفته می ماند و بدست ما نمی رسید.

قسمت اعظم روایات ارزشمندی که از سرچشمه زلال اهل بیت (ع) صادر شده، در یورشهای بی رحمانه هیأت های حاکمه بر خانه ها و کتابخانه های علمای شیعه از بین رفته است و گرنه بنا به نوشته مسلم نیشابوری در صحیح مسلم تنها «جابر بن یزید جعفی» از محضر مقدس امام باقر (ع) ۷۰۰۰۰ حدیث روایت کرده است.

بنا به نوشته شیخ آقا بزرگ تهرانی در دانشگاه امام صادق (ع) هزاران محقق و پژوهشگر تربیت یافته که اسامی ۴۰۰۰ نفر از آنها را «ابن عقد» در رجال خود آورده و علامه تهرانی تصریح کرده که اینها همه شاگردان نیستند، بلکه به تصریح شیخ مفید و دیگران، اینها افراد مورد اعتماد و استناد از اصحاب امام صادق (ع) می‌باشند. اخیراً محقق گرانمایه علامه قزوینی اسامی بیش از ۵۰۰۰ نفر از شاگردان امام صادق (ع) را در دایرةالمعارف بزرگ خود گرد آورده است.

یکی از شاگردان برجسته و فارغ‌التحصیل شایسته دانشگاه امام صادق (ع) «جابر بن حیان طوسی» مشهور به پدر شیمی می‌باشد. که ابن ندیم در الفهرست اسامی صدها مجلد از آثار ارزشمند او را ثبت کرده، در پایان آمار ۳۹۰۰ مجلد از آثار تدوین یافته‌ای ایشان را در طب، فلسفه، جبر، مثلثات، فیزیک، شیمی، هیأت و غیره ارائه داده است، که از این آثار ارزشمند حتی یک صدم آن در حوزه‌های علمیه و کتابخانه‌های جهان اسلام یافت نمی‌شود. غالب این کتابها در آشوبها و یورش‌های تجاوزگران به منازل علمای شیعه طعمه حریق شده است.

بنا به نوشته ابن حجر عسقلانی در حمله بیدادگران در سال ۷۷۹ هجری قمری به خانه شیخ طوسی قدس سره همه اثاث خانه، کرسی تدریس، کتابها و غیر آنها به یغما رفت و در ملا عام در جلو مسجد سفر در آتش بیداد سوخت. گفته می‌شود تعداد این کتابها بالغ بر ۸۰۰۰۰ مجلد می‌باشد.

بنا به گفته ابن اثیر یکسال بعد در یورش بی رحمانه پست فطرتان به خانه شاپور بن اردشیر وزیر علم دوست و فضیلت پرور دیلمی ها، بیش از ۱۰۰۰۰ جلد کتاب نفیس و بیش از یکصد جلد قرآن بسیار قیمتی طعمه حریق گردید.

منابع آتش افروزی در خانه وحی بسیار فراوان است. «خطب کعبه، برگرفته از صفحات ۱۵ تا ۱۹» همچنین پس از آنکه کشور مصر به دست «عمر و عاص» که فردی بسیار زیرک و دانا بود افتاد با فیلسوف آن کشور به نام یحیی نحوی به گفتگو پرداخت، یحیی گفت: در گنجینه های شاهی کتاب های فلسفی و علمی هست که اکنون نگه داشته شده است و کسی دسترسی به آنها را ندارد. خوب است اجازه دهید که در اختیار هیأت علمیه گذاشته شود. عمرو پس از آنکه تاریخچه آن کتابخانه را از یحیی پرسید گفت:

من سخنی ندارم، ولی بدون اجازه خلیفه عمر نیز در این باره دستوری نخواهم داد و نامه ای به عمر نوشت و جریان را باز گفت، و با رسیدن نامه عمر بی درنگ دستور داد تمام کتاب ها را بین گرمابه داران شهر پخش کردند.

(ابن قفطی) در پایان همین مطلب می نویسد، شش ماه تمام گرمابه های اسکندریه به حرارت کتاب های کتابخانه گرم می شد.

«نقش ایران در فرهنگ اسلامی، علی سامی - ص ۳۲»

هدف از نگارش کتاب حاضر:

نسل جوان امروز که معمار تاریخ فردای این سرزمین است. در مسیر زندگی خویش و جامعه و در راستای دستیابی به سعادت جاودانی بیش از پیش نیاز به آن دارد تا با ابعاد گوناگون شخصیت الهی و نورانی پیشوایان معصوم علیهم السلام

آشنا گردد. و تحقق این مهم وقتی میسر و ممکن است که متون معتبر و مستند متناسب با ذائقه زبانی این نسل و عصر عرضه شوند.

این کام کوچک اگر در راه رسیدن به هدفی چنین بزرگ منشأ تأثیری باشد، به افتخاری بزرگ دست یافته است.

اجابت امر مولا

ابا صلوات هروی از قول حضرت ثامن الائمه علی بن موسی الرضا نقل می‌کند که آن بزرگوار می‌فرمایند: «رَحِمَ اللهُ عَبْدًا أَحْبَبَ أَمْرَنَا. فَقُلْتُ لَهُ: فَكَيْفَ يُحِبُّ أَمْرَكُمْ؟ قَالَ يَتَعَلَّمُ غُلُومَنَا وَيُعَلِّمُهَا النَّاسَ، فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَا يُتَّبِعُونَا.» (بحار الانوار ج ۲ ص ۳۰)

رحمت خدا بر آن بنده‌ای که امر ما را زنده نگه دارد. راوی می‌گوید: به آن حضرت عرض کردم: چگونه امر شما را زنده نگه دارد؟ فرمود: علوم ما را بیاموزد و به مردم یاد دهد اگر مردم محاسن و نیکویی‌های کلام ما (معصومین) را بدانند یقیناً از ما پیروی می‌کنند. امام صادق (ع) می‌فرماید:

الرَّوَايَةُ لِحَدِيثِنَا يُشَدُّ بِهِ قُلُوبَ شِيعَتِنَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ.

«اصول کافی ج ۱ ص ۳۳ نقل از کتاب زندگی جابر بن عبدالله انصاری (ص ۱۶)»

«نقل کننده حدیث ما که با آن، قلب‌های شیعیان ما را استوار می‌سازد، بهتر از هزار عابد است.»

با این مقدمه به جرئت می‌توان گفت در مورد هشتمین خورشید آسمان ولایت حضرت علی بن موسی الرضا کتاب‌های نوشته شده بسیار اندک و ناپایز است.

امید است در این باره دانشمندان - علماء بزرگوار - صاحبان قلم کتاب‌های ارزشمند دیگر در مورد فضایل و دانش این امام همام برشته تحریر در بیاورند.

مجموعه حاضر با عنوان هشتمین خورشید ولایت حضرت علی بن موسی الرضا با نام «خورشید خراسان» کتابت گردیده، امید است شیعیان و رهروان آن حضرت به احترام آن احیاگر اسلام ناب محمدی و احیاگر مکتب حسینی آن را مطالعه و این کتاب را بعنوان ران ملخی به پیشگاه با عظمت سلیمانی حضرت ثامن الائمه محسوب فرمایند.

اینجانب با تمامی وجود از ثامن الحجج، ضامن غریبان و بی کسان خواهانم که دستی محبت آمیز بر سر ما بکشد، زیرا او کریم اهل بیت است و حتی اگر کسی از دور بر آن حضرت صلوات فرستد پاسخ می‌دهد.

یا امام رضا! امید همه شیعیان به شماست، شماست که با نگاه‌های معنوی و دستان پر مهرتان شفا و سلامتی را در جسم و جان مؤمنین وارد می‌کنید.

در خاتمه این پیش گفتار از زیارت جامعه کبیره این قسمت را به حضورت عرضه می‌دارم که:

«كَلَامُكُمْ نُورٌ وَ أَمْرُكُمْ رُشْدٌ وَ وَصِيَّتُكُمْ تَقْوَى»

«کلام شما آل محمد (ص) منور القلوب و فرمان شما عامل سعادت و رشد

معنوی انسان و سفارش شما رعایت شئون تقوی است»

یا علی بن موسی الرضا:

تو وارث ابراهیم خلیل الهی، تو وارث پیراهن ابراهیمی، همان پیراهنی که در

آتش نمرود نسوخت.

تو وارث نوح نجی الہی، تو وارث کشتی نوحی، همان کشتی که هر که بر او سوار شد نجات یافت.

تو وارث موسیٰ کلیم الہی، تو وارث عصای موسایی، همان عصایی که در دست موسیٰ ازدها شد.

تو وارث سلیمان نبی الہی، تو وارث انگشتر سلیمانی، همان انگشتری که با آن سلیمان طی الارض می کرد.

و همان انگشتر در صحرای سوزان کربلا با انگشت جدت بغارت رفت و عمهات زینب کبری (س) به بیکری سر و به دست بی انگشت و انگشتر جدت چنین گفت:

حسین جان:

اگر تو وارث ملک سلیمانی چرا انگشت و انگشتر نداری

یا ضامن آهو:

تو وارث محمد رسول الہی

تو وارث علی ولی الہی همان علی که انگشتر سلیمانی را به مسکین عطا فرمود تمام محبین، دردمندان، حاجتمندان سر بر آستان مبارکت نهاده، و بر در بارگاه ملکوتی ات حلقه می زنند.

با این مجموعه کوچک با دست تهی و با امید به فضل و عنایت و کرمات سر تعظیم بر درب آستان نهاده و عرض می نمایم.

یا ثامن الائمه:

من آمده‌ام گدای این در گِردم

در بحر عنایت شناور گِردم

با دست تهی آمدنم عیبی نیست

عیب است که با دست تهی بر گِردم

یا علی بن موسی الرضا:

به حرمت جدت ابا عبدالحسین مددی

کمترین خادم آستان علوی

سید موسی حسینی

زنجان - پائیز سال ۱۳۸۹

هجری شمسی

www.ketab.ir